Ч. 173. (9.733) Львів, пятниця 2. серпня (20. липня ст. ст.) 1918. Рік XXXIX.

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18., II. пов.

Конто чек. шкіл. 26.720.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 565.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 5·— К.
чвертьрічно . . . 15·— „
піврічно . . . . 28·— „
цілорічно . . . . 56·— „

у Львові (без достави):
місячно . . . . . 4·— К.
чвертьрічно . . . 12·— „
піврічно . . . . 22·— „
цілорічно . . . . 44·— „

в Німеччині:
піврічно . . . . 28·— М.
цілорічно . . . . 56·— „

За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Редакт. оголошень, дрібнолітний або 8-ого місця 50 с. в надіслане 1 К. в кількістях 1·50, в редакційній части перед або за текстом 2 К. Нескладені 2 К. Сплата частями друк. і оголошень. Оголошення на суботу і неділю передруку. Постійні оголошення по окремій умові.

Один примірник коштує у Львові 16 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

З приводу убийства ґен. Айхгорна. — Поділ Галичини є передумовою українсько-польського порозуміння.

Львів, 1. серпня 1918.

Якщо убийством генерала Айхгорна в Київі велико-російський соціяльно-революційний радикалізм справді розпихнувся втягнути Україну у вир тих всеросійських і заграничних потрясень, яких першим вістуном було убийство гр. Мірбаха в Москві — то проти сих затій треба з української сторони як найрішучійше виступити. Руки геть! З Німеччиною і Німцями має Україна і український нарід свої разуміни, які повинні і можуть бути вирівнані на користь обох сторін, коли тільки по однім і по другім боці знори добру волю й такту політичного — яких на жаль, досі не могли ми за багато тут і там виявити. Але зась до сього московським політичним авантуристам — будь вони з табору монархічної реакції, чи з табору соціяльної революції!

Проти гостинних виступів оцих і других всеросійських елементів українське громадянство без ріжниці партій повинно безоглядно виступити. Поруч енергічних зарядженнь українських державних властий тут бажаним є сотворення одностайного українського фронту в моральній области проти змішуваних московсько-всеросійських агентів у внутрішні справи України. Не повинно бути двох думок серед Українців щодо таких актів, як убийство німецького генерала в Київі висланником московської революції, але рівночасно також що-до жертвчих заходів московсько всеросійської реакції в границях української держави. З погляду національної української політики терором московських революціонерів є рівно недопустимий, як безсоромна жадобність московських реакціонерів у Київі. Акт московського терориста проти ґен. Айхгорна уявляє собою оборотну сторону тої медалі, на другій стороні котрої пишеться толерована українськими властями дика московсько-обединительна агітація в Київі — з її зїздами, часописями, демонстраціями.

Ні для одної ні другої московської течії місця не повинно бути в українській державі. Надіймося, що сумна подія з ґен. Айхгорном заставить нарешті як українське правительство, так і українське громадянство зробити порядок з „хвилею" московських зайд на українській землі.

— —

У Відні заговорили раптом про потребу приведення польсько-української угоди в Галичині. Говорив про се буджетовий референт в палаті панів бар. Пленер у своїм німецкім слові при буджеті, домагаючись від правительства почину („ініціятиви") в приведенню якогось modus vivendi між Поляками й Українцями в Галичині; почин сей мабоби правительство дати через „конкретні предложення". Відозва сю думку також в віденській пресі „N. W. Tagblatt", домагаючись, аби правительство дуже передовсім до свого рода перемиру між Поляками й Українцями, після якого мабоби йти дальші переговори.

Не знаємо, чи і на скільки сі голоси були відомі за порозумінням з правительством. Так чи инакше, а українське громадянство ставиться до них з як найбільшим скептицизмом. Раз, що в Австрії не бачимо такого правительства, яке вміло би так сильно притиснути Поляків, щоби вони справді рішились на великі, сущні уступки із своєї сановладі над Східною Галичиною і українськими народніми добрами тай віддали в українській Східній Галичині до приходю їм приналежної ролі: національної меншости супроти пануючого тут українського меншости — народности, без якої не може бути мови про українсько-польський мир. А друге тому, що при сотворенню нашому народови з каски Австрії відносинах, відносинах повної безвластности і повної поправности супроти польського панування над усіми нашими народніми добрами, всякі переговори між Поляками і нами вже тому безвиглядні, що нема природної рівноваги між контрагентами; Поляки мають усе, ми не маємо нічого—завдяки австрійській державі. А природна рівновага між польською й українською стороною тільки на сій основі буде можлива, коли Поляки Східної Галичини (бо до Поляків з під Кракова і Тарнова нам ніякої справи нема) з одної сторони, а Українці з другої стануть до переговорів у ролі їм природно належній, себто Поляки в ролі національної меншости, яка стремить до забезпечення собі своїх прав національної меншости в українській Східній Галичині, а Українці в ролі елементу переважаючого, в ролі національної більшости, яка готова признати меншостям усі справедливі домагання. Сотворення такої підстави польсько-українських переговорів український нарід домагається від Австрії нетільки тому, що Австрія зобовязалася до сього в берестейськім мирі з Україною, а рівно тому, що своє пануюче становище в Східній Галичині завдячують Поляки єдино тільки довголітному противукраїнському політичному курсови Австрії. Коли отже Австрія справді bona fide хоче мирити нас з Поляками, то передовсім мусить усунути ті свої правно державні інститути, на яких опирається неприродне польське володіння над Українцями в Східній Галичині. Дорога до помирення між Поляками й Українцями веде через поділ Галичини. Иншої дороги нема.

Змова проти Гетьмана?

Львів, 1. серпня 1918.

„Vossische Zeitung" доносить з Київа:

В українських політичних кругах викликало велике враження уваження теперішнім правительством бувшого міністра війни Петлюри і бувшого міністра торговлі Порша та кількох їх прихильників. Петлюра особливо опікувався розвязаною дивізією українських козаків, яку створено при австрійській (?) участи. Їх арештовано під закидом приготовування замаху проти гетьманського правительства.

Львів, 1. серпня 1918.

Одеське „Вільне Життя" з 27. с. м. у вступній статті п. н. „Чому Австрія не ратифікувала мирового договору" з Україною" пише між ин.:

„Дня 4. цвітня с. р. Австрія ратифікувала мировий договір з Московщиною, тим самим обі держави остаточно вийшли зі стану війни і перейшли в мирне положення.

„Инакше мається справа з миром між Австрією та Україною. До сьогоднішнього дня ратифікаційні грамоти спочивають собі спокійно в портфелях дипломатів, а про час ратифікації нема мови. Правда, говорять щось про парлямент, але це справа мертва.

„Поляки, Мадяри та деякі німецькі круги доложили всіх зусиль, щоб перешкодити і се їм вдалося.

„Найсильнійшу кампанію проти мира з Україною повели Поляки. Для них невигідні в берестейськім трактаті дві справи: Холмщина і Підляшшя та тайний договір про поділ Галичини.

„В явному договорі поставлено справу західних границь України на етнографічну основу і на тій підставі Холмщину та Підляшшя приділено до України.

„Поляки провали се, як четвертий розбір Польщі й порушили всі пружини, домагаючись ревізії договору.

„Правительство австрійське в тій справі мовчить, однак видно приєднюється до думки Поляків. А тим часом уряд німецький становить ся до тієї справи инакше. Поляки хотіли перевести на Підляшшю вибори до Ради Стану. Німецька влада, виходячи зі становища, що Підляшшє належить Україні, виборів не дозволила. Тоді Поляки самовільно призначають послом Підляшшя сеймника Бишкоша. У відповідь на се німецька влада його арештовала і тим способом не дозволила Полякам посягати на чужі території.

„На такому становищі повинна стати й Австрія. Пораб вже їй покинути польські окуляри, а дивитись на справу українську очами тверезої, а не шовіністично — польської політики.

„Друга справа, яка затягнула ратифікацію — се тайний договір про поділ Галичини. Д. 9. лютого 1918 р. в Берестю підписано тайний договір, яким Австрія зобовязалася перед українською державою забезпечити українській людности монархії дійсну повноту національного й політичного розвою, шляхом утворення української провінції з української частини Галичини й Буковини. Договір сей підписали: гр. Чернин, др. Векерле і др. Зайдлер. Проти договору виступили Мадяри, Поляки й деякі національні німецькі круги. Опозиція Мадяр і Поляків зрозуміла. Їхним й другим розходиться о денаціоналізацію Українців в угорській і галицькій Україні. Німецькі круги Австрії теоретично нічого не мають проти поділу Галичини, однак не хотять, щоб воно наступило через зобовязання перед чужою державою, значиться перед Україною.

„Ми думаємо, що Австрія повинна більш звертати увагу на те, щоб серед Українців здобути собі симпатії й бачити в них своїх приятелів. А такі обяви симпатій у нас вже появлялись. Розуміється, що така безоглядна політика супроти Українців в Галичині й на Україні доведе тільки до охолодження тих відношень, які почали вже навязуватись між обома державами. А чи се в інтересі обох держав, позволяємо собі сумніватись і тому чекаємо дія!

„А першим з них повинна бути негайна ратифікація мирного договору й сповнення всіх принятих зобовязань".

Полевий маршалок Айхгорн не жиє.

КИЇВ, 31. липня (Тко). Полевий маршалок фон Айхгорн помер о 10 год. вечером наслідком одержаних ран.

КИЇВ, 31. липня (Тко). Справник, якому тепер 23 літ, заявив підчас переслухання, що походить з рязанської губернії і приїхав передвчора вечером до Київа з поручення комуністичного комітету, аби убити Айхгорна.

ВЕРЛІН, 31. липня (Вольф). Полевий маршалок помер о год. 10 вечером. До тяжких ран на лівім боці прилучилися корчі серця. Средства подавані хорому в цїли скріплення серця, приносили тільки часову ульгу. Ад'ютант маршалка капітан Дрескер помер наслідком удару крови на кілька хвиль перед тим.

Слідство дало дотепер такий вислід: Справник замаху зветься Борис Донскій (?) має 23 літ і є мужем довіря лівої соціяльно-революційної партії в Москві. Він мав щойно перед кількома днями приїхати з Москви до Києва, одержавши від центрального комітету своєї партії поручення убити полевого маршалка. В тій цїли заосмотрено його в арсенал бомб, револьвер і гроші.

Гетьман Скоропадський в небезпеці?

БЕРЛІН, 31. липня (Тжб.). „Vossische Zeitung" приносить опис замордовання Айгорна і заявляє, що справник виконав його з великою відвагою. Маршалка замордовано на вулиці Катеринській перед палатою, яка обставлена многими німецькими вартовими. Убийник зветься Донсков (?) і походить з північної Росії.

Гетьман Скоропадський удався негайно на місце замаху і сам займався несенем помочи для полевого маршалка. Відтак зложив гетьман візиту німецькому послови бар. Муммови, і висказав свій глибокий жаль з приводу огидного злочину. В маніфесті, який видав гетьман, висказане обурення українського правительства і жаль, що великий і незаступимий приятель самостійної української держави погиб з руки ворога України. Зі слідства, яке ще ведеться, виявилося, що плянувано також атентат на життє гетьмана.

Голоси берлінської преси.

БЕРЛІН, 31. липня. Київський атентат вважає ліва німецька преса поважним знаком, що мир з Росією і Україною завдасть ще Німеччині богато роботи, бо оба атентати, виконані в Москві і Києві звернені проти берестейського мира. Преса правих партій домагається, аби зарядити на Україні як найострійші міри.

Український посол в Берліні барон Штайнгайль явився у державного канцлера, аби висказати йому співчутте українського правительства.

Поміщики заняті своїм, горять великою ненавистю за прояви большевизму і коли що думають про мужика то хиба се, щоби з православного Українця зробити католика-Поляка.

Якось там чужо і сумно, може надто далеко було від серця України, а надто могучими були так ворожі, а так сильні два чинники: польський і московський. Є. М.

Д-р Горбачевський таки лишається в кабінеті.

(Тжб.) *Відень, 31. липня 1918.*

Кореспонденційне Бюро довідується, що д-р Горбачевський іменований міністром здоровля. Закон, який наслідком утворення міністерства здоровля зміняє постанови про обсяг діяльности поодиноких міністерств, буде завтра оголошений в Вістнику державних законів і в „Wiener Zeitung". Справа утворення нового міністерства ведеться і буде переведена в найблизшім часі.

В Італії і Альбанії.

ВІДЕНЬ, 31. липня (Тжб) Урядово.

В области Сассо Росо дав нам успішний випад наступних війск 25 полонених. На східнім венецькім фронті дуже жива діяльність літунів.

В Альбанії неприятель піддаючися нашому постійному натискови опорожнив сьогодня рано на кількох місцях свої перші лінії.

Французькі і американські наступи.

БЕРЛІН, 31. липня (Вольф). Урядово:

Група кн. Рупрехта: У Фляндрії дуже жива стежна діяльність. При новім ворожім випаді проти Merris, остала ся місцевість в ворожих руках. На північ від Albert і на південь від Сомми раннім ранком сильна огнева боротьба. День проминув спокійно.

Група нім. наст. престолу: На головнім боєвищи в 29. липня між Нанепиєв і на захід від Fere en Tardenois остала вчора ворожа піхота по її пораженню дня 29. липня, недільною. Перед Зарошу відперто загальний частинний наступ неприятеля. Між Fere en Tardenois і лісом Mauniere Французи і Американці в глубокій розстанці пішли коло полудня до першого наступу. Їх наступи кроваво розбилися. Також в самім лісі розбився шість разів повторений наступ неприятеля. Наша піхота йшла часто за побитим неприятелем і осадила ся на передполях його становищ. На схід від Fere en Tardenois відновляв противник під вечір і протягом ночи без успіху свої богаті у втрати наступи; таксамо не вдалися ворожі частинні наступи під Rovigny.

В останніх днях взяли ми над 4.000 полонених. — Так зросло число полонених взятих від 15. липня до 84.000.

НОВИНКИ.

Львів, 1. серпня 1918.

— **В справі нашого правопису.** Ми одержали таке письмо: Володимир Волинський 27. липня 1918. Високоповажаний п. Редакторе! Я, як сторонник київського українського правопису, з приводу зміненя редакцією „Діла" львівського укр. правопису на київський, висловлюю з приводу цього свою радість і витаю редакцію „Діла". Думаю, що цим самим, не роблячи шкоди ні собі, ні австрійському українству редакція „Діла" зробила великий крок для зєднання, для духовної сполуки Галичини з Українською Державою. Багацько тепер Українців буде читати „Діло" з великим задоволенням, а не по нужді, як це було раньше зі мною і з багатьма другими, які за три роки перебуття в австрійськім полоні ніяк не могли привикнути до львівського правопису і як три з четвертю роки назад неприємно було читати „Діло", так з такою-ж неприємністю я читав його ще 19. липня і як тоді (3¼ р. н.) боліла душа, що завдяки тільки цьому правописови число читачів серед полонених зменшувалось певно вдвоє, а то й більше — так було ще й 19. липня мало того — ті люди, що пробували читати книжки й газети з львівським правописом і потім одвертались од українства, робились свідомими ворогами українства, псували й гальмували нашу справу українську. Це одна з причин, що ми не досить свідомих людий, а навпаки — багато ворогів нашій справі. Заняття [illegible] су львівська книжка, яка з тяжким трудом падала на Україну — не надхнала собі [illegible] а коли така книжка случайно попадалась молодому, малосвідомому Українцеви — його вже напевно виходив запахтий [illegible] українства. Дякую, дуже дякую, що „Діла" взяла на себе сміліcть розпрощатися на завше з непотрібним „науковим" [illegible] думаю, що за „Ділом" підуть і інші [illegible] ські видавництва Галичини і Відня. З [illegible] жанням Б[illegible], сотких 2 ої Стр.-Ко[illegible]

— **Воєнні додатки для народних учителів.** [illegible] видія краєвої дирекції скарбу поручила [illegible] державним касам в Галичині, щоби безпроволо не реалізували асигнати краєвої Ради шкільної на воєнні додатки для учительства народних шкіл у діяльній службі, для емеритів учительських і вдів і сиріт після них.

— **З українського Поділля.** Нам пишуть: [illegible] ючи сповнити дане мені поручення, був [illegible] давно в Фельштині на Поділлю, де [illegible] як гр. кат. душпастир о. шамб. Воло[illegible] зьоровський, бувший парох Городниці. З [illegible] де перебуваю на феріях, до Фельштина [illegible] верстов. До Фельштина переїзджається [illegible] місточка Саганів і Кузьмин. Всі три місцевости типові подільські місточка, розложені в [illegible] мальовничім положенню. Дорога „стовбами" (з телеграфічними стовпами) виложена [illegible] каменем, шутром, або і просто „польська" [illegible] рога. Місточка мають польсько-жидівський [illegible] рактер. Жиди говорять ломаною російською. В кождій місцевости є представник української власти. З одним такий штаб-ротмістр я мав нагоду зійтися. Я говорив по українськи, він по російськи; вкінци спитав: „Ma pan mówi po polsku". Польський рух [illegible] винувся сильно по революції. По [illegible] закладають всюди польські школи. [illegible] в 1905 р. по проголошенню конфесійної толеранції перейшло богато „упорствуючих" міятів на латинство; в одній парохії Фельштина понад 3.000 душ. В Сатанові є [illegible] ська народня школа, польська приватна [illegible] назія і польський аматорський театр. В [illegible] нівськім костелі на видним місци є дві [illegible] ругви, на червонім поли білі орли з напис[illegible] на одній: „Polska szkoła w Satanowie", на другій: „Za naszą i waszą wolność". Церкви [illegible] один лад, без особливого стилю, муровані [illegible] ті зеленою бляхою. Стиляву церкву міста [illegible] сковських взорів зачали мурувати в Кузьмин. Гарні і величаві всюди костели. Особливо [illegible] личавий костел в Фельштині, кольосальних розмірів з навами і ріжними добудовами. Фу[illegible] костела іде в чотири поверхи з вікнами. [illegible] окрему оранжерію для прикрашування [illegible] цвітами і прегарні органи. Бічна каплиця [illegible] дачний образ „Obrona Częstochowy". Нужденна і бідна видніє на другім кінци міста церква, як і здавленим та прибитим здаєть ся бути [illegible] нашаги українське життя. — Доки ще була Центральна Рада, живійшим життєм [illegible] українське життя; тоді все говорило [illegible] Україну і про землю. — Центральна Рада висилала щораз то нові маніфести і оголошення, йшов рух — люди інтересувалися. Від [illegible]

До Теребовлі.

Убога Теребовле! Був тобі семиєлом
За довго твій хвилястий, сном сповитий лан!
Забувши пана свого, ти хилялась долом
В ярмі, що клав на тебе чужинецький кин.

Батьків своїх кістками ти йому гноїла
Під золоту пшеницю власную ниву,
А сьогодня синів їх ти його поїла,
А їх грудьми спинила дику Татарву.

Не штука пам'ятник поставити Хмелевській,
Якої муж лицарський в вазі пошивсь:
Де раб не стояв бись у вірности синівській,
Там і побідний лавр за паном полишивсь.

Колись чеснот раба учив тебе що дикий,
Стареньке Теребовле, вивок на горі.
Зі страхом ще глядиш ти на його рутіни, —
Не дивно тебе лякають людські оки.

Отамсь, не страшайся! Сонічко йде в небу;
Час опарів минувсь; настав день людських діл.
А як й на опарів оруже в кожду пору:
Побожний знак хрест, а осики острий кіл.

Прислухайся! чуєш, як нас Пиєю хлопоче,
Як у Дніпрі плюшить?... То кров твоїх діток!
Вона на Дніпр, не Пиву доповнити хоче...
І це ще не кінець; ні може початок!..

Ще важиться судьба неволених народів.
Скрізь кожда капля крови на вагу паде
Й заважить кожда щось. І буде на без плодів
Укрите трупом поле кремяне, тверде.

На краденій землі — почувши, що не сили
Удержатись — кричить він: „Не дамо землі!"
Отак сверхом кажем, обтавкуючи крила
Об мур завалених башт, відносить шум в імлі.

В К.-Б. 20. VII. 1918. В. Щурат.

З літератури про народну гігієну.

Недуги полові і способи охорони. Поучення популярне, написане д-р Сильвестр Дрожанник, лікар у Львові. Львів 1918.

Перед кількома днями вийшла з друку брошурка накладом ц. к. Намісництва, приперучена ц. к. краєвою Радою здоровля. Розвідка про полові недуги сьогодня дуже на часі — недуги ці в нашім краю через війну незвичайно поширили, нанесли і наносять дальше величезні шкоди здоровлю нашого народа.

Брошура в 40 сторінках друку, написана ясно, приступно для народу, дає загальне [illegible] снення про полові недуги, дальше про сифіліс, [illegible] дуги, кожду з осібна докладний і ясний опис, [illegible] способи поширення їх і способи оборони [illegible] сих страшних недуг, що грозять фізичним [illegible] родненням народів нас. На жаль видало Намісництво сю брошуру лиш в 2000 примірників, тому до вільної продажі в книгарнях ніде [illegible] Що-до історії видання сеї пожиточної і потрібної брошури цікаво знати для нашого загалу, що були вони припоручені краєвою Радою здоровля з р. 1912, а доперва в році 1918 видрукувало її Намісництво і на приказ міністерства за інтервенцією Українського клюбу посла. — Надруковано лиш 2000 примірників, а потреба що найменше 10.000 примірників з огляду на вагу недуг і їх великого поширення. Коли [illegible] вьнесло 48 новітів українських, а в кождім [illegible] віті пересічно 80 громад, то є вже 3840 громад — виходить отже, що на одну громаду [illegible] віть одного примірника. Було би пожадане, щоби кожда громада в власнім інтересі зажадала від Намісництва по кілька примірників. Брошура повинна би знайтися в руках наших [illegible] ських священиків, учителів і [illegible] остаю. Намісництво повинно конечно зобов'язати [illegible] клад сеї брошури до [illegible] поширення між народом.

Д-р Іван Пу[illegible]

гетьманщини зміни лося на гірше. Московський елемент репрезентований попами, учительством і чиновництвом значно знов підносити голову. Оповідали мені про одного учителя, який довго мучився в сільській школі з українською мовою, кінци просив о перенесення і урадував нині відходив, бо вже покінчить з тою „проклятою“ мовою. Вплив батюшок дуже марний. Недавно відбувся собор в Каменци Подільськім. Радилися що робити проти евентуального ширеня унії. Одним з важнійших рішень було: підстрічися, підготитися і носити рясу тільки при богослуженнях. По містах школи є міністерські, по селах в більшій части, приходсько-церковні.

— **Жидівська висисна!** Нам пишуть: Будучи на днях в Зіліщиках, довідався я про одну дуже погану річ, а саме: Перед кількома днями продав Поляков, аптикарем Зельгевичем 300 метрів грунту в Іванюк Золотім, яке Тов. „Земля“ від давнього часу парцелює. Все то стаялося так потайки, що українська громада довідалася про це post factum. Українці крайно обурені, що українську землю відступається нашим ворогам, хоча її хотіли набути Українці, як се мені заявив один з доскональних священиків. Чим дирекція „Землі“ вносить свій крок? Ми бажалиби, щоби наші інформації були неправні, бо не хочемо вірити, щоби народна інституція зраджувала свій нарід. — Горожанин.

— **Фіяк Уко. Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодіжю в Камінці струмиловій** уладує в неділю дня 11. серпня с. р. великий концерт. В програму входять продукції мішаного і мужеського хору, соло сопранові та тенорові, продукції на фортепян і скрипці та декламації. В хорових продукціях беруть участь У. С. С. По концерті товариські забави з танцями. Обильний передсвітний буфет у власнім заряді. Вступ на забави за запрошеннями. Тому, що весь дохід є призначений на будову дому на „Сирітський Захист“ уся Камінеччина повинна у сім концерті взяти участь.

— **Процес проти польських легіонерів.** Дня 30. липня покінчено переслухання усіх обжалованих і ухвалою суду відложено головну розправу до дня 3 серпня (ТКБ).

— **Відзначення.** Пол. курат о. Миколай Волянський, бриґадний парох, одержав найвисше відзначення: духовний хрест заслуги на стяжці медалі хоробрости. О. Волянський є також комендантом „Soldatenheim-ів“, як також інспектором инших „Soldatenheim-ів“ в обсягу своєї висшої команди. Його діяльність для наших земляків дуже пожиточна.

---

† ПОМЕРЛИ.

18. липня н. ст. 1918 р. о 8 год. рано помер скоропостижно **Павло Гладкий**, син Юрка, родом з села Жеребки королівські, п. Скалат, Східна Галичина, гімназіяльний суплент в Кіцмані і резервовий австрійський офіцир. Помер в Бересті в цитаделі, в будинку українських курсів, похоронений в Бересті на українськім кладовищі зараз біля могили українського письменника Олекси Стороженка.

Небішик, син убогих селян, власними силами заробляючи на удержанне скінчив гімназію і записався на фільософічний відділ в університеті у Львові. За се, що брав живу участь в звісних університетських бучах релеговано його з усіх університетів. Остаточно по великих трудах одержав небішик посаду гімназіяльного суплента в Кіцмані. Війна засела його в окопи, звідки він як резервовий офіцир дістався в російський полон. Мучився він довго на Сибірі; але революція розрадила його, бо настала хвиля пробудження волі — вільна Україна, про яку він все мріяв. В недовгі вдалося небішикови дістатися на Україну. Ту працював він в Міністерстві освіти. Звідти післано його до Берестя як директора учительських курсів і надано йому посаду шкільного інспектора в Кобрині.

Вкорі врікся небішик директури курсів, бо йшов дальше. Надірвані нерви та страшне перетоблення спаралізовало небішиком. Безсонні ночі 2 тижні перед кончиним днем добили його. А тутешнє невесла судьба України і терпіння українського народу все стояли як мара перед його очима. В вешпаню так пише: „Гину, бо нема вже більш сил у мене змагатись з мукою й терпінням. Пропала моя радість життя, пропав спокій, якого так треба, щоби могти працювати саме тепер, коли рідний край потребує великої допомоги від кождого свого сина. Я ж такий слабий до нічого, і се мучило мене дуже важко, що я гнилою колодою лежу і тягну прикру хвилю. А Україні потрібні сильні люди. Прощайте ті не [illegible] В. Гладкий.“

Небішик був дуже чесною, солідною та працьовитою людиною. Неволю використав на вивчення французької мови та поглиблення фільософічних наук. Видно з полишених брулїонів, як він солідно приклядався до науки. На курсах до кождої лекції як найкраще приготовлявся, він був душею курсів. За короткий час всі учасники курсів і знавці кождий, хто його знав, так щиро його полюбив, як найліпшого свого друга. В могилу відшов один з кращих синів України. Про вільну, славну Україну він мріяв від молодости своїх літ. Для України тільки бажав він жити, працювати і умерти. Та неволя, пригноблення, родинні катастрофи (7 членів його рідні померло від чахотки, послідні його два брати, про яких він мені в жалем день перед смертю згадував, померли при кінці 1917 року) зломили його. Всі з великим жалем і пальчи проводили при невеській мурині небішика до гробу. Земля Тобі пером Друже! — М. Кіт.

---

†

Александер Левицький,

секретар міністерства справедливости у Відни

помер 26. липня с. р. по довгій а тяжкій недузі в Любляні. Новім, зрежиці 41 літ. — В. з. в.

ПОДОЖЕ.

Нині: греко-кат. Ілї пророк. — римо-кат. **Пр. Д. Марії.**

Завтра: греко-кат. Спасова і Ів. — римо-кат. Знайд. с. С.

| **Від швайцарського „Червоного Хреста“** наспіла вістка, що д-р Семен Демидчук находиться в таборі полонених в Вашінґтоні. 208

| **На концерт Ол. Носаленка і О. Бірецької,** що відбуде ся в суботу 3. серпня с. р., карти вступу майже розкуплені, тому проситься підняти замовлені білети в книгарні тов. ім. Шевченка Ринок 10. найдальше до пятниці 2. серпня в полудне, бо потім їх продасться. 200 б)

| **Велику карту країв і народів Европи з означенням границь України** висилає по надісланню К 7·50 А. Окпиш, Львів, вул. Кадецька 4. 182 1—3

| **В грудні 1914 р.** пропав без вісти на російськім фронті Ярослав Ганкевич інжинір намісн. і резерв. офіцир австр. армії. Хтоби знав що небудь про нього, прошу о вістку на адресу: Д-р Лев Ганкевич, Львів Куркова 4. II. (Прошу київські газети о передрук сеї оповістки).

| **Кіно Палас** по основнім відновленню сали і примінненню її до усіх вимог гигієни розпочало вже свої вистави, на які складаються все знимки першорядних фабрик. На особливу увагу заслугує теперішня програма, зложена з великої драми з життя далекої півночи і богатої Індії п. з. „Боротьба на життя і смерть“ і прегарної комедії. Годиться також замітити, що програму ілюструє скріплена орхестра, яка виконує постійно найкращі композиції.

| **Воєнний альбом** ц. і к. полку піхоти графа Клерфе ч. 9. в Журавці. Ц. і к. 9. полк піхоти, що в чотиролітній світовій війні вже керав відзначився, видає на згадку і для оцінки діяльности в світовій війні широковадумяну пропамятну книгу в слові і образі. Та пропамятна книга має за ціль: на підставі урядових документів опублікувати інтересні воєнні епізоди і оригінальні фотографічні знимки, подати рід образів провідників і героїв нашого полку та їх рідні настольною книгою монументальної та трівкої вартости. Тому звертаємося сею дорогою до всіх теперішних і колишніх офіцирів, підофіцирів, мужів та їх рідні із зазивом, присилати знімки, портрети, фотографії та причинки всякого рода на адресу: Schriftleitung des Kriegsalbums des k. u k Inft. Reg Nr. 9 in Żurawica bei Przemysl“ куди й просимо звертатися з всякими запитами і замовленями. 208

| **Товариство госп.-кредитове „Народний Дім“** в Добромилі знижує стопу процентову від дня 1. липня 1918 на 3 процент. 195 1—3

Пятниця, 2 серпня 1918

| **Дирекція укр. прив. гімназії в Копичинцях** пригадує ще раз, що приготовний курс для тих хлопців і дівчат, що бажуть робити по фаріях іспит до укр. прив. гімназії в Копичинцях, розпочався 20. липня. Одначе дальші зголошення приймається щоденно в канцелярії гімн. від год. 4—6 попол. — Дирекція. 205 1—2

| **„Ukrainische Korrespondenz“** — український тижневник в німецькій мові. Кождий свідомий український громадянин повинен передплачувати сю часопись, бо якраз тепер українська справа дуже актуальна і треба чужинців як слід інформувати про наші політичні змагання. Видавцем є голова Народного Комітету д-р Кость Левицький, відповідальний редактор посол Володимир Сінгалевич. Умови передплати такі: річно 20 корон, піврічно 10 корон. Гроші просимо слати: Wien XVIII. Karl Ludwigstrasse 3/15. Просимо поспішити ся з замовленями, щоби видавництво могло усталити наклад, що при теперішній дорожнечі є дуже важне.

Карні розправи проти селян з Равщини.

(Конець.)

Вертаємо до звіту з розправи з 27. с. м. Розправі проводив радник Костецький, а як суді засідали надрадник Кобринський і радники Малицький і Грабовецький; обжаловував заст. прокуратора Лисковський, боронив адвокат др. Степан Баран.

Обжаловувано Текле Товстюківу, літ 23 з Домашева о злочин з §. 81. зак. кар. і провини з §. 305. і §. 283. зак. кар. проти котрої — як і 8 инших селян й селянок з Домашева велося слідство о злочин бунту з §. 68. зак. кор. і котра разом з ними просиділа три місяці в слідчій вязниці у Львові; де вина не почувається.

Після акту обжалована справа коротко представляється так:

Дня 4. цвітня с. р. розійшлася вістка по Домашеві, що війт Савка Гожко записав громаду на панщину — занепокоєне населення зачало збиратися по хатах і рано 5. цвітня с. р. більша товпа, головно жінок пішла під мешкання війта, щоби відобрати від него „святе“ письмо і громадську печатку. Товпа була узброєна в патики і дручки. В передних рядах була обжалована з патиком в руках і кричала, коли не дамо ряди, то будемо палити, викрикуючи при тім „гура баби“ та „гура дальше“. Дорогу заступив товпі відділ війска, що для пострашу стріляв у воздух і в землю перед товпу та в сей спосіб розігнав відразу товпу. В тім часі війт Гожко схований за плотом і за жомірами кинув печатку в напрямі баб і став стріляти з рушниці, ранили при тім пять жінок, з тих дві тяжко. Товпа бачучи падаючих (які були ранені дуже тяжко) від війтових стрілів, розбіглася і воховалася по хатах, не учиняючи нікого на тілі ані майні. Жовніри мали тоді взивати товпу розійтися, а обжалована сего не послухала.

Свідків зазвано 12, в тім 4 жовнірів.

Обжалована др. Баран вніс на дворочне розправи в цїли покликання нових свідків згадане заквіровання актів.

І так свідків: 1) був ш. през. мін. д-ра Зайдлера, мін. рільн. д-ра Сільву Таруку, намісника гр. Гуйна, послів д-ра Петрушевича і д-ра Левицького на обставину, що на міністерській нараді з відпоручниками Укр. Парл. Репр. 17. і 18. цвітня с. р. центральне правительство осудило зарядженє списів і переведенє примусових робіт на дворських обшарах, що самостійних господарів, дітий і старців, вагітних жінок і материй, як се робила ц. к. рільнича експозитура в Раві руській вупереч розп. мін. рільн. з 31. січня 1918. В. з. д. ч. 37., осудило се правительство зарядженє репресій, а з окрема не згодило ся на заведенє в Равщині виїмкового стану і доразових судів, як се предложив намісник Гуйн і президент адвокації Червінський.

2) Свідка старосту Бехемського з Рави на обставину, що він сам зніс зарядження ц. к. експозитури рільничої в Раві що до списів робітників і тягла в справі примусових робіт.

3) Зажадати від ц. к. експозитури рільничої відозви жадаючої від урядів громадських списів робітників і тягла на дворські обшари і грозячої карами на случай непослуху.

4) Цілого ряду свідків з Домашева на обставину, що війт від церквою і у себе в хаті голосив людям, що тепер заведять панщину, що обжаловане нікого не заохочувало до каригідних вчинків і втікла сейчас по стрілах і що війт Гожко стріляючи переступив границю самооборони, бо ніхто йому нічим не загрожував.

Прокуратор скритикував першим три внесення. Трибунал по нараді відкинув три перші внесени оборони д-ра Барана тому, що не стоять в безпосередній звязи зі справою обжалованої, натомість приєднав до пізнішого внесення оборони і розправу відносно в цїли покликання свідків пропозиції оборони.

Перший раз у Львові!

„ЧОЛОВІК БЕЗ СОВІСТИ“ драма з житя суспільного на 5 дій. В головній ролі угорська артистка Ліллі Берки. — Прегарна музика! —

в Кіні „КОПЕРНИК“ — вул. Коперника ч. 9. — від пятниці 2. серпня.

Перший раз у Львові!

Субскрибуйте акції Українського Банку!

„Український Банк“ основують ся акційним капіталом трех міліонів корон, розділених на 7.500 акцій, кожда акція по 400 корон.

Головним завданем „Українського Банку“ є: 1) придбанє селянському населеню землі, лісів і пасовиск дорогою парцеляції більших земельних посілостий і взагалі піднесенє рільничого господарства, та 2) поширенє промислу у всіх його галузях, подвигненє господарсько-промислових підприємств та торгвлі.

Акції „Українського Банку“ приносять посідачеви дохід у виді дивіденди. Акції є корисною і безпечною льокацією капіталу; їх можна продати або дістати на їх застав позичку. Для кредитових товариств і заробково-господарських стоваришень акції є дуже догідним способом льокації резервових фондів.

Посіданє пятьох акцій „Українського Банку“ дає посідачеви голос на загальних зборах акціонарів (членів Банку). Акціонарі, що посідають менше ніж пять акцій, можуть лучити ся між собою для установленя спільного повновласника до участи в загальних зборах акціонарів.

Хто хоче стати членом „Українського Банку“, нехай негайно перешле правильно виповнене зголошенє і відповідну квоту, а се по 400 корон за акцію, а кромі того на безпосередну належитість по 4 кор. і на кошти конфекції по 4 кор., разом проте за кожду акцію по 408 корон на адресу: Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20, вкладкова книжка ч. 11.200.

Повний проспект, зголошенє і почтові складанки висилають ся на жаданє. 103

Комітет основателів „Українського Банку“.

ПОДЯКА.

В тяжкім горю, яке наістало нас в часі літнього відпочинку, то причині смерти нашого любого сина Николая, кажемо на правдивої розради і християнської потіхи в цьмі Вп. Панства Стрільбицьких. Тому складаємо отсею дорогою жару подяку високо Преп. О. Василеви за відправу похорону і богослужень і обоїм Панству за ласкаву поміч і співчутє в урядженю похорону як також і за сердечну гостинність.

Нехай Всемогущий нагородить Їх сторицею за добре слово і діло.

Винники 26. липня 1918 р. 197.

Анастазія і др. Кость Кисілевський.

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТ
Д-р СТЕФАН БРИКОВИЧ
відкрив в Тернополи адвокатську канцелярію при вул. Коперника 18. (партер). 178 2—?

Др. Стефан Бохенський
адвокат в Збаражи пошукує сейчас конціпіста на дуже корисних услівях. 204. 1—6

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пану Зосю Копертинську прошу о подане своєї адреси. Северин Костонова, жінка диспонента цукроварні в Ходорові. 909. 1—2

ОГОЛОШЕНЯ.

ГРИБІВ [illegible] 3 К. Сіль купуємо [illegible] 40 г. квест. Шановні до [illegible] Ф. — С. ФЕДЕР, Львів Бібрська 7. — Увага: В своїй власній [illegible] прошу уважати на фірму і ч. дому 7. 468а 168—1

Дбільвенна Торговельної Академії з двохлітною повною шкільною [illegible] в школі українських організацій Товариства або в Банку. Ласкаві зголошення під „Академія“ до Адміністрації „Діла“. 199. 1—2.

Пошукує місця до заряду домом та господарством на селі, та вміє ся дітьми сторонами, вінка, яка була вже у стоваришенях, по українськи говорить добре. Зголошеня під адресу: Chmielówka, Rzeszów w dźmu P. Majkuta. 202. 1—4

Семинаристи пошукує сьв. Іперкон Лушпинський до науки з хлопців в I. і II. кл. шк. народн. від 1. серпня або вересня на цілий рік. Винагорода після умови в зголошеню подати услівя — Соколів, п. Потік колотий, коло Бучача. 105 5—7

СУШЕНІ ГРИБИ купує в кождій скількости Спілка для збуту овочів і ярин Львів, Ринок ч. 10. 150 в

Пошукую інструктора на 10 місяців для ученика III. кл. гімн. і для дівчини до виділової школи о. М. Гарух в Невиванові п. Хоїв. 180 4—5

Машина до писаня нова дуже гарна і сильна в грубим і виразним німецьким, польським і українським письмом до продажи по приступній ціні. Зголошеня під адресою: A. Sławik, Jezor ad Jaworzno, Galicya. 181 3—10

— Потрібна на цілий рік шкільний — спосібна панночка, вправна інструкторка до учениці III. кл. укр. гімн. Ласкаві зголошеня листами: от. Голінатий, Шельпаки, п. Новесело к. Підволочиск. 196 3—3

Краєвий адвокат
Д-р Петро Рондяк
в Косові пошукує рутинованого сеціцитатора від 1. вересня. 192 3—6

Інтеліґентної женщини
до веденя захисту сиріт пошукує ся. Зголошеня з поданєм услівий слати на адресу: Гр. кат. Уряд парохіяльний в Журавні. 207. 1—3.

Пошукую від вересня на цілий рік шкільний здібного інструктора для сина з III кл. гімн. укр. — Услівя після умови Мах. Дуркот, парох в Бялозві, п. п. Новемісто. 181 3—3

Підприємство будови
МАРКО РОГАТИН
ЛЬВІВ
вул. Сикстуньска 24.
відіймає ся відбудови знищених в часі війни мешкальних, фабричних і промислових будинків. — Виготовляє кошторисси, плани, проєкти і обчисленя воєнних шкід. — На жаданє висилає підприємство своїх інжинерів на місце будови. XIII. 1—3

ДЛЯ ВІДБУДОВИ
вапно, цемент, гіпс, цеглу, дахівку, черепок, папу, асфальт, печі, підлоги, рури кльозети, лавички, рівнож всякі будівляні і водопроводні матеріали
поручають
БРАТЯ МУНД
Львів, Сикстуньска 23., телефон 870.
XIV 2—3

Краєвий Союз для збуту худоби у Львові вул. Осолінських ч. 15.
потребує сейчас кореспондента, машиністки, яка вправно пише на машині „Мерседес“ українським і латинським письмом і [illegible] сили бюрові до бухгальтерії і канцелярії. [illegible] скоручно писані подання петентів приймає Дирекція кождого дня до 12. год. рано. 112 14

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ТОВАРИСТВА
„Руський Народний Дім“
в Золочеві відбудуться в понеділок дня [illegible] (н. ст.) серпня 1918 р. о год. 1 попол. в [illegible] Товариства ім. Марк. Шашкевича з слідуючим порядком:
1. Відкритє зборів.
2. Справозданє з діяльности Товариства і замкненє рахунків за літа 1914 до 1917.
3. Справозданє контрольної Комісії і уділенє дирекції абсолюторії.
4. Розділ зисків.
5. Вибір Ради надзираючої.
6. Зміна статуту.
7. Внесеня членів.
Єсли не явить ся відповідне число членів, відбудуть ся збори о год. 2. попол. з тим, що ухвали будуть важні без огляду на число присутних членів.
За Раду Надзираючу
о. А. Янович, предсід.
201. 2—3.

„СИДОНІЯ“,
Фабрика дієтетичних виробів і додатків до печива в Кракові, вул. Шляк ч. 59, поручає свої вироби марки „Сидонія“ а се: ТОРТИ і БАБКИ варшавські в пяти відмінах, МЕДІВНИК як також овочеві ГАЛЯРЕТКИ в кільканайцяти смаках.
Висилає ся на провінцію так почтою і зелізницею. Для П. Т. купців відповідний рабат. Цінники висилає і приймає замовленя
АЛЬФРЕД К. ГАМПЕЛЬ,
генеральний заступник на Австро-Угорщину
ЯРОСЛАВ. 1338 11—

Запрошенє до перед плати!
„НОВИЙ ЧАС“ Ілюстрований [illegible] літературно-[illegible] тижневик
появляється 5. вересня 1918.
Невеліке число се письмо, обнім. 16 сторін друку, техн. 28×28 см, буде: 1. Подавати перегляд найважн. подій світа. 2. Занимати ся головно окрасами укр. народ. господарства, єго розвитком і перешкодами. 3. Боротьби, пропагувати спокій, єдиномощію мир. другів в мовлерат. дусі, сліди на ходом відбудови краю, подати кілька розмовників, жарти, анекдоти і [illegible] відомости і нарадки роботи, інституцій, товариств, спілок, торговель, [illegible] і т. 4. Слідити за ходом і розвитком [illegible] найважнійших книжок, укр. мистецтва і їх особливости. 4. Посвячувати дещо місця для [illegible] укр. і світової літерат. і [illegible] творчости щоб нерви серіозні і [illegible] [illegible] і [illegible] для [illegible] духа. Загалом [illegible] і [illegible] на [illegible] [illegible] укр. суспільних.
Видавництво і редакцію [illegible] Ілярія Кедрановський. Сьвідомі і [illegible] [illegible] і фінансів.
П. Т. Інтелігенції і сільськ. [illegible] [illegible] о доміні на [illegible] теми.
155 1—6
ПЕРЕДПЛАТА буде [illegible] річно К 20·—, пів. К 1[illegible] до лютого 1918 р. К 10·—. Те [illegible] [illegible]
Поодин. число 60 сот. або [illegible]
Ред. й адм.: „НОВИЙ ЧАС“, Львів, Руська [illegible]
Для уникнення [illegible] просимо о ласкаві [illegible] і [illegible] — на жадане [illegible] почтову складку.

„СВОБОДА“ популярний тижневник, виходить кождої суботи; дає [illegible] огляд нашого сучасного національного житя і всесвітних подій. [illegible] історичні тижневника присвячені господарці воєнного часу. Кожде [illegible] містить інтересний фейлетон. — Цінорічна передплата виносить [illegible] піврічна 5 К., квартальна 2 К. 50 с.

Відповідає за зміст [illegible] д-р Василь Панківо

З друкарні „Діла“, Львів, Ринок ч. 10.